

Inspirar

Una oració com *Em va inspirar una cançó* és ambigua perquè una cançó tant pot ésser el subjecte (allò que produeix inspiració) com l'objecte (la cosa inspirada). Però aquesta ambigüitat només existeix si considerem la frase aïlladament, com un exemple gramatical: en un context real, si es tractés del segon cas, necessàriament hauria calgut esmentar abans el subjecte del verb *inspirar* (aquell cas, aquell fet, aquell poema) perquè en l'oració transcrita hi pogués figurar, com hi figura, sobreentès. L'ambigüitat gramatical d'aquesta oració, tanmateix, prové de l'ambivalència del pronom personal *em*, que és alhora acusatiu (en el primer cas) i datiu (en el segon), i s'elimina automàticament en la tercera persona del singular perquè la forma d'acusatiu i la del datiu són diferents: *El va inspirar una cançó* i *Li va inspirar una cançó*. En el primer cas es vol dir, doncs, que ell fou inspirat per una cançó, i en el segon que la cosa de què s'ha parlat abans (el subjecte sobreentès) li va inspirar una cançó. Notem que la primera d'aquestes dues oracions es diria, especialment d'un poeta o literat, o d'un artista, segons el resultat de la inspiració (un poema, una narració, una obra d'art, etc.), i el segon, necessàriament, d'un músic, car es diu explícitament que el resultat de la inspiració és una cançó (és a dir, una peça musical).

Hem vist que és ben possible que el complement directe (l'acusatiu) del verb *inspirar* sigui una designació personal. El Diccionari Fabra no aclareix suficientment aquest ús. La Gran Enciclopèdia Catalana, que dóna una informació més àmplia sobre aquest verb, el recull amb la definició "exercir una influència estimuladora sobre l'intel·lecte" i n'indica l'exemple *Aquell ambient m'inspira*. Aquest exemple, però (amb un pronom de primera persona), ens sembla poc didàctic. Volem dir que potser no orienta prou un consultant inexpert o poc atent, tal com farien els exemples *Aquell ambient l'inspira* (o *el va inspirar*), és a dir, amb un pronom clarament acusatiu, i *Aquell ambient inspira el poeta*, amb el complement introduït sense preposició.

Usat pronominalment, aquest verb pot dur un complement circumstancial introduït per la preposició *amb*. *S'inspirava amb la contemplació d'aquells bells paisatges* (ex. del Fabra i l'Enciclopèdia), però també per la preposició *en*: *S'inspira en Maragat*, *S'inspira en la Bíblia*.